

התקלות. ירו ופצעו את אחד התלמידים בקרסול ציין, שביקר אצל התלמיד הפצוע. אמר: "ירינו. אנחנו יודעים לאן לירות ובמי לירות." ברמאללה מספרים שהרופא קבע כי התלמיד נורה בכדור דו-קדום.

הפצוע הוא נאיף סירחאן. פעם נשפט בבית-משפט צבאי לקנס של 9000 לירות. ביגלל השתתפות בהפגנה. הוא לא יכול היה לשלם, וישב במשך שיבעה חודשים במעצר. אז היה בן 16. עכשיו הוא בן קרוב ל-19. (הוא שכב הודשיים בבית-החולים, וכאשר החלים הופיעו אצלו אנטי-שייטחון ואסרו לו הזמנה לבית-המישי (פט).

הפגיעה גרמה לתסיסה בעיר כולה. ההימונים הניפו דגל פלסטיני במרכז העיר. כתגובה על כך נסגר בית-הספר עד להורדעה חדשה, בטענה שהשביטה בבית-הספר גרמה לתסיסה. המושל גם הורה שתלמידי כיתה י"א לא יעלו לכיתה י"ב, שתלמידי כיתה י" לא יעלו לכיתה י"א, ושתלמידי י"ב אסור ללכת לבית-ספר אחר, כדי להתכונן לבחינות-הבגרות. האולמות בבית-הספר עצמו נסגרו.

עכשיו אנחנו משתדלים להתארגן איכ"ש ללימודים. זה קשה מאד, כי רוב התלמידים הם בני הכפרים. שאינם יכולים לשהות כל היום בעיר, ואנחנו לא יכולים להתאסף כדי ללמוד בצוותא.

רמאללה:

תנועות גסות

העדות הבאה נמסרה על-ידי צעירה בת 19, הלומדת בסמינר הממשלתי למורות ברמאללה.

כתוצאה ממה שאירע בביריות ובי-בית-הספר לבנים ברמאללה הרגשנו ש'אנחנו חייבות להודות עם התלמידים. לכן ערכנו הפגנה, קראנו סיסמות והנפנו את הדגל הפלסטיני.

אנחנו חיות בפנימיה. הצבא פרץ פנימה. כמה מן החיילים עשו תנועות גסות וצעקו דברים גסים.

כשנכנסו, נתנו מכות באלותיהם למורות ולתלמידות. זה היה ב-9 במאס. המושל הצבאי נתן צו לפנות מייד את בית-הספר. הכנות נצטוו לחזור מייד לבתיהן.

באותו יום היו הפגנות ברמאללה. משום כך לא היו מכוניות. המנהלת הסבירה לקצין שיש בנות ממקומות מרוחקים, ואיי אפשר לשלוח אותן בלילה. אך הוא עמד על כך שיפנו את בית-הספר מייד. השעה היתה 5 אחרי-צהריים. הוא הודיע שירציא בכוח כל מי שנשאב בפנימיה. עברו שעות עד שסידרו לכל הבנות מכוניות, הסמינו עדיין סגור.

עאידה:

עוצר במחנה

על ההתרחשויות במחנה-הפליטים עאידה, ליד בית-לחם, סיפר אחד מבני המקום:

היתה אצלנו תסיסה גדולה. ביגלל הס'כמי קפדניים וחזוה-השלום הנספר עם מצריים. תלמידי המחנה השתתפו בהפיגנות.

המושל קרא למוכתרים, ואיים עליהם שכל הפגנה במחנה תביא לתגובה חריפה. באתו יום היו הפגנות גם באוניברסיטת בית-לחם, וברוב בתי-הספר באזור. ב-10 במאי באו חיילים למקום. המושל קרא למנהל בתי-הספר והודיע שכל תלמיד שיציא מבית-ספרו, ישברו לו את הראש. אחרי איום זה, לא עזבו החיילים. הם הקיפו את בתי-הספר.

זה התסיס את התלמידים. בשעה 10, כשהיתה ההפסקה הגדולה, יצאו התלמידים מן הכיתות. החיילים חשיבו שהתלמידים יוצאים להפגנה, והתכוננו לפעולה. התלמידים פחדו לצאת מבית-הספר, אך החיילים קראו לאחדים מהם לצאת. אלה הודיעו שהם אחראים לכל הפגנה שתהיה, והחזיקו בהם.

התלמידים שנשארו בבית-הספר החלו דואגים לחברים שלהם, שלא חזרו. המנהל הלך למושל, המכונה אבראל-פאהד, וישמו האמיתי עובדיה אליה, וביקש ממנו:

* קלעו שחודו נוסר. בעת הפגיעה חת'רחב הקלע וגורם לריסוק אברום. משום כך אסורים קלעים אלה על פי החוק הבינלאומי.

למישטרה. בסך הכל הוזמנו למישטרה, למחרת היום, בבניין המושל הצבאי, 179 סטודנטים.

ראשים מגולחים

המוזמנים באו בשעה 8.00, ונשארו שם עד שעה 14.00, מבלי שנחקרו כלל. 64 מהם נעצרו.

יושבראש מועצת בית-צחור בא למקום כדי להביא אוכל לסטודנטים. הוא סיפר שגירשו אותו מהמקום, ואמרו לו שזה לא העניין שלו.

לסטודנטים שהמתינו כמקום עשו תרגי'לים. אמרו לכולם לעמוד, אזור כך לשבת, אחר-כך שוב לעמוד, לא לדבר איש עם רעהו, וכו'. זה היה ביום הששי, ה-4 במאי. מי שלא נעצר, אמרו לו לחזור למקום ביום הראשון.

בינתיים הוציא המושל צו לסגירת האוניברסיטה לארבעה ימים.

ביום הראשון ניתן לסטודנטים אותו הטיפול. לא היתה שום חקירה. בשעה 12 החזירו את התעודות לבנות, וב-4 אחרי הצהריים לכולם.

47 איש נשארו במעצר, וחולקו בין בתי-הכלא בשכם, בחברון ובג'נין. אחרי שבו'עיים לקחו 14 מהם לבית-המשפט הצבאי בבית-לחם. חמישה שוחררו. שמונה נש'פטו לשלושה חודשי-מאסר בפועל. לחמ'שה חודשי מאסר-על-תנאי ולקנס של 10 אלפים לירות. אחד קיבל חמישה חודשי מאסר בפועל.

הם לא הורו. הם הורשעו לפי עדותם של חיילים שזיהו אותם. פרקליטם, עבד עסלי, מחה על צורת ניהול המשפט.

המושל אמר לסגור-ראשה-העירה שאלה הם עונשים כבדים, אבל תהינה עוד הודמוניות לעריכת הפגנות לאומיות, ותפי'קיד המושל הוא לשמור על תדמיתה של עיר-השלום.

אחר-כך עצרו עוד חמישה סטודנטים, שלא היו כלל באוניברסיטה בעת ההפגנה. שאר העצורים, 18 במיספר, שוחררו בלי חקירה. גילוח להם רק את הראש. כעת האוניברסיטה פתוחה, אך בית-ספר תיכון נשאר סגור.

(העולם הזה ראיין סטודנט מגולחי ראש. הוא סיפר כי בעת המעצר סמל גילח את ראשו במכונת-גילוח חשמלית. כאשר נשאל הסטודנט אם הוכה במעצר, השיב בחיוך דק: "וכי אייפעס נעצר אדם בגדה ולא הוכה?")

רמאללה:

סיסמות וכדורים

העדות הבאה נמסרה על-ידי תלמיד בבית-ספר תיכון לבנים ברמאללה.

בית-הספר שלנו סגור מזה שלושה חודשים, מאז ה-29 בפברואר.

פעולות גוש-אמונים גרמו לתסיסה בי'אזור שלנו. בפברואר התרבו הפרובוקצ'יות. אנשי הגוש נכנסו לחנות בצורה מר'גיוה, חסמו כבישים, ועוד. הם עוברים בשירות, בליווי צבאי או מישטרתי. התי'סיסה התחילה ביגלל פרשת לחלון.

מאז ספטמבר 1978 החליט המושל לנקוט מדיניות קפואה נגד בית-הספר. באזור שלנו היתה פעילות רבה נגד הסכמי קמפ דייוויד, המכונים נגד העם הפלסטיני. מאז נכנס הצבא לבית-הספר תשע פעמים. התי'יילים היו אלימים, שברו ידיים, היכו גם את המנהל והמורים. כתוצאה מכך התפס'רו בראשית פברואר כל המורים בבית-ספר זה ובששה בתי-ספר אחרים, וגם עובדי מחלקת-החינוך באזור.

"יודעים במי לירות"

ב-28 בפברואר ערכו התלמידים שביתת-השבת וקראו סיסמות. הם הבי'עו הודעות עם בני לחלון והתנגדו לחזוה'השלום. המפקיר את העם הפלסטיני.

45 דקות אחרי פתיחת השביטה, כיתר כוח צבאי את בית-הספר ופרץ פנימה. בלי'אוהרה מוקדמת. החיילים היו אלימים מאד. הם חילקו את התלמידים לקבוצות של עשרה, העמידו אותם אל הקיר, כשידיהם למעלה, והיכו אותם ברגליים ובחלקי'הגוף. 26 נעצרו. (עד כה נשפטו כעשרה מהם לקנסות של 5000 ל"י. השאר נמצאים במעצר ומחכים למישפט).

אחרי שנשברה שביתת-השבת, ואחרי שקיבלו את המכות, יצאו התלמידים מבית הספר והתגודדו ברחוב במרכז העיר. עב'רה שם מכונית צבאית, הנוסעים ראו

מצת על-ידי הוותיקאן, ומונהלת על-ידי נזירים קתוליים מארצות-הברית. התלמידים רוצים לבטא את עצמם, ואילו המימשל הצבאי עושה את הכל כדי למנוע את שיבוש התדמית של בית-לחם-עיר-השלום. לכן הוא נוקט אמצעים קיצוניים.

כאשר הכינו אצלנו עיתון-קיר שביטא את דעותינו, נעצרו כל חברי ועדת-המערכת של העיתון. בבית-המשפט הצהיר התובע שהשילטונות לא ירשו שבעיר-השלום יקרו כדברים אלה. חברי המערכת נידונו לי'מאסר-על-תנאי ולקנס של 10 אלפים לירות כל אחד.

בעת ביקורו של אנוור אל-סאדאת בירושלים ערכנו הפגנות נגד הנשיא המצרי. מפני שהתימר לייצג את הפלסטינים. הפגנו את הדגל הפלסטיני.

הביאו צבא. החיילים טיפסו בסולמות על החומות וזרקו פנימה רימוני גאז מדמיע. המושל הצעיר להוריד את הדגל ורצה להיפגש עם מועצת-הסטודנטים באוניברסיטה. המועצה סירבה להיפגש עימו בתחומי הקמפוס, אך היתה מוכנה להיפגש בכל מקום אחר. לבסוף נערכה הפגישה מד'חוק לשער האוניברסיטה.

הקצין, איש בשם איתן, אמר: "הפעם ניתן לכם לצאת מן העניין הזה בשלום. כבעם הבאה ניכנס בכוח לקמפוס ונשבור את הבנות לעיני הבנים!"

למרות שהקצין הבטיח מנהל האוניברסיטה, האח ג'ז (ג'וזף), שהסטודנטים ייצאו בשלום. נאסרו 25 מהם בדרך העירה. הם נשפטו לקנסות של 8 אלפים ו-10 אלפים לירות — סכומים עצומים שבשילנו. מי שיש לו כסף, לומד במקומות יותר טובים.

שק על הראש

ב-27 בפברואר היתה שביטה באוניברסיטה. היא ארכה 35 ימים.

הרקע היה פנימי. היו לנו תביעות מינהליות. דרשנו שהאוניברסיטה תוכר על-ידי האוניברסיטות הערביות, כדי שהתעודות שלה תתקבלנה על-ידן. דרשנו גם שהיה קורס ללימוד העייה הפלסטינית, שמו'עצת התלמידים תהיה עצמאית. בייחוד במה שנוגע להענקת מילגות לתלמידים נזקקים. ועוד.

בשבוע השני של השביטה הקיף הצבא את האוניברסיטה, ונתן להיכנס אליה למי שהיתה בידו תעודת-סטודנט. המושל הצבאי הומין אליו כמה פעמים את יו"ר מועצת הסטודנטים, הושבראש רצה לע'רוך מסיבות-עיתונאים. כדי להסביר את דרישותינו. אבל המושל אסר זאת.

אחרי 35 ימים נאסר יו"ר המועצה, הסר עבד-אלג'ואד, בן 24. הוא יושב עד עכשיו במעצר מינהלי. באוניברסיטה מספרים ש'עינו אותו. שהיכו אותו אחרי שהלבישו שק על ראשו, כדי שלא יראה מי המכים. סירבו לשחרר אותו בערבות. המושל טוען שזהו איש מיוחד, מפני שהיה פעם צעיר.

רימוני חנק

מחרת ההפגנה הגדולה של גוש-אמונים, ב-3 במאי, נודע בבית-לחם ש'נפצע סטודנט בביריות. הסטודנט הפ'צוע הוא מבית-צחור. באזור בית-לחם, ועל כן חשבנו שזה עניין שלנו.

תלמידי-התיכון באו לאוניברסיטה, והתי'חילו לקרוא סיסמות ולשיר. במקום היה גם כוח צבאי. ביכלל, בשערי האוניברסי'טה נמצא כוח צבאי באופן קבוע.

מנהלת הספרייה סגרה את דלתות ה'ספרייה, ונעלה את הסטודנטים שהיו בפ'נים.

ליד האוניברסיטה התרכו כוח צבאי גדול. או הניפו בקמפוס את דגל פלסטין. גיטו גם לשרוף דגל ישראלי, אבל הדגל לא נשרף. הצבא ניתק את כל הדרכים. לא ניתן לאיש להיכנס או לצאת.

בשעה 11 התחילו לזרוק עלינו רימוני חנק. זה לא גאז מדמיע. נגד גאז מדמיע יש לנו טיפול, אבל גאז-החנק גורם לקשיי'נשימה, ואין לנו אמצעים נגדו.

אחרי שנשברה ההתנגדות של הסטודנ'טים, טיפס כוח אחד בסולמות על חומות האוניברסיטה, וכוח אחר ניסה לפרוץ את השער בשריונית. מאות חיילים כיתרו את האוניברסיטה. או הגיש הצבא אולטימטום: או שנצא אהד-אחד ונמסור את התעודות שלנו, או שהם יפרצו פנימה בכוח.

המנהל, האח ג'ז, שיכנע אותנו לצאת ולמסור את התעודות. הביאו כוחי-מישטרה, הציבו ליד השער שולחנות, וכל מי שיצא מסר את תעודת-הזיהוי שלו וקיבל הזמנה למישטרה. גם מי שהיה כולא כל העת בספרייה, שנעלה על-ידי המנהלת, הוזמן

המתאם

אלוף דני מאט, מחניכו של אריק שרון, אחראי כיום לכל המתרחש בשטחים המוחזקים, בתפקידו כמתאם הפעולות בהם.

לשחרר את התלמידים. הודיעו לו ששיבעה תלמידים עצורים.

12 ימים

מחרת היום, ה-11 במאי, הכריזו התלמידים על שביטה, עד שישוחררו חבריהם.

לפני כן, בלילה, טען המימשל שמכונית צבאית נשרפה על-ידי קבוק מולוטוב ליד המחנה, והאשים את תושבי עאידה במע'שה. החיילים נכנסו בלילה למחנה, ערכו חיפושים והרגיזו את התושבים. המושל קרא למוכתרים ואיים שהם יהיו אחראים לכל התפרעות שתיערך במחנה למחרת היום.

אבל לא נתנו לתושבים שום הודמנות לערוך הפגנה או שביטה. הטילו על המחנה עוצר, וחסמו את כל הדרכים אליו. גם בתי-הספר שחזקו המחנה, שרוב תלמידי'הם גרים במחנה, נסגרו.

החיילים נכנסו למחנה והרביצו לכל אדם — גדול או קטן, גבר או אשה, זקן או ילד — שנמצא מחוץ לביתו.

המוכתר ביקש מהמושל שירשה לתור שבים לערוך קניות במשך שעה, אך המושל סירב.

קראו לגברים במחנה להתייצב, האי'שימו אותם שהם גורמים לצרות ותבעו מהם לגלות את שמות האנשים ששרפו את המכונית.

העוצר נמשך 12 ימים. במשך כל הזמן הזה נתנו לנשים רק שלוש פעמים לצאת ולקנות מיצרכים. במשך שעה.

אחרי שהופסק העוצר, עצרו ארבעה צעירים ושתי צעירות. הם עדיין במעצר. המושל זעם מפני שהיו מחסומים בכביש הראשי, העובר בקירבת המחנה. את המח'סומים הקימו תלמידים מבתי-ספר אחרים.

ג'ילזון:

מחסומים ורעב

על המאורעות במחנה-הפליטים גילזון, השוכן ליד רמאללה, על הכביש לשכם, מסרו כמה צעירים לסרוגין את העדות הבאה:

ביום האדמה, חודש וחצי לפני העוצר הגדול, באו חיילי המימשל למחנה והרי'ציאו ואת כל הגברים. בני 14 ויותר, ובי'ניהם זקנים וחולים. ריכזו כאלף איש בכי'כר המרכזית, שגודלה כ-15 מטרים על 20 מטרים. כעילה לכך שימשו מחסומים שהקימו תלמידים בכביש הראשי.

כל התלמידים, בני המחנה, הלומדים מחוץ למחנה, הובלו למיכלאה מוקפת גדר'תיל. מיספרנו היה כ-80. היכו אותנו מח'צאת עד ארבע בבוקר. המכים התחלפו בזמנים. היה קר מאד וירד גשם. כאשר צעקנו, באו החיילים והיכו אותנו שוב. כך שהינו בחוץ יומיים, בבגדים רטובים. רבים היו זכירים, ואחדים חלו.

אחד מאנשי המימשל, המכונה "קפטן רואל", שאל שאלות. אחרי-כך שלח את (המשך בעמוד 46)